

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta)

2021. gada 10. jūnijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Patēriņa kredītligumi – Direktīva 2008/48/EK –
Pārmērīgu parādsaistību risks – 8. pants – Kreditora pienākums pārbaudīt patērētāja kredīspēju –
23. pants – Soda efektivitāte, samērīgums un preventīvais raksturs šī pienākuma neizpildes gadījumā

Lietā C-303/20

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny* (Opatovas rajona tiesa, I civillietu nodaļa, Polija) iesniedza ar 2019. gada 27. septembra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2020. gada 8. jūlijā, tiesvedībā

Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) SA

pret

KM,

piedaloties

Prokuratura Okręgowa w Kielcach,

TIESA (sestā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], tiesneši K. Toadere [*C. Toader*] (referente) un M. Safjans [*M. Safjan*],

ģenerāladvokāts: Dž. Pitrucella [*G. Pitruzzella*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) SA* vārdā – *W. Kołosza, radca prawny*,
- Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,
- Eiropas Komisijas vārdā – *G. Goddin* un *A. Szmytkowska*, pārstāves,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausišanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

* Tiesvedības valoda – poļu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/48/EK (2008. gada 23. aprīlis) par patēriņa kredītligumiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 87/102/EEK (OV 2008, L 133, 66. lpp.) 8. un 23. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Ultimo Portfolio Investment (Luxembourg) SA* (turpmāk tekstā – “*Ultimo Portfolio Investment*”), *Aasa Polska SA* cesionāru, un KM, fizisku personu, par tāda prasījuma samaksu, kurš izriet no patēriņa kredītliguma.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Direktīvas 2008/48 26. un 47. apsvērumā ir noteikts:

“(26) [...] Jo īpaši kredītu tirgū, kas paplašinās, ir svarīgi, lai kreditori neiesaistītos bezatbildīgos aizdevumos vai neizsniegtu kredītus, iepriekš nenovērtējot aizņēmēja kredīspēju, un dalībvalstīm būtu jāveic nepieciešamā uzraudzība, lai izvairītos no šādas rīcības, un jānosaka nepieciešamie līdzekļi, lai piemērotu kreditoriem sankcijas, ja tie šādi rīkojas. [...] kreditoriem vajadzētu būt pienākumam pārbaudīt katra atsevišķā patērētāja kredīspēju. Šajā sakarā kreditoriem būtu jāļauj izmantot ne tikai to informāciju, ko sniedz patērētājs, sagatavojot attiecīgo kredītligumu, bet arī ilgstošu darījumu attiecību laikā gūtu informāciju. Dalībvalstu iestādes varētu sniegt arī atbilstīgas norādes un pamatnostādnes kreditoriem. Patērētājiem būtu jārikojas saprātīgi un jāievēro savas līgumsaistības.

[..]

(47) Dalībvalstīm būtu jāpieņem noteikumi par sankcijām, kas piemērojamas par to valsts noteikumu, kas pieņemti saskaņā ar šo direktīvu, pārkāpumiem, un jānodrošina to īstenošana. Kaut gan sankciju izvēle paliek dalībvalstu ziņā, paredzētajām sankcijām vajadzētu būt efektīvām, samērīgām un preventīvām.”

- 4 Šīs direktīvas 8. panta “Pienākums novērtēt patērētāja kredīspēju” 1. punktā ir paredzēts:

“Dalībvalstis nodrošina, ka pirms kredītliguma noslēgšanas kreditors novērtē patērētāja kredīspēju, pamatojoties uz pietiekamu informāciju, kas attiecīgā gadījumā iegūta no patērētāja, un, ja nepieciešams, uz ziņām, kas iegūtas no attiecīgās datubāzes. Dalībvalstis, kurās tiesību akti paredz, ka kreditori novērtē patērētāju kredīspēju, pamatojoties uz ziņām, kas iegūtas no attiecīgās datubāzes, var saglabāt šo prasību.”

- 5 Minētās direktīvas 23. pantā “Sankcijas” ir paredzēts:

“Dalībvalstis pieņem noteikumus par sankcijām, kas piemērojamas par valsts noteikumu, kuri pieņemti saskaņā ar šo direktīvu, pārkāpumiem, un veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu sankciju īstenošanu. Paredzētajām sankcijām ir jābūt efektīvām, samērīgām un preventīvām.”

Polijas tiesības

- 6 Direktīva 2008/48 Polijas tiesībās tika transponēta ar 2011. gada 12. maija *ustawa o kredycie konsumenckim* (Likums par patēriņa kredītu; 2011. gada *Dz. U.*, Nr. 126, 715. pozīcija). Šī likuma, tā redakcijā, kas piemērojama pamatlīdētā (turpmāk tekstā – “Likums par patēriņa kredītu”), 9. pantā ir noteikts:

“1. Pirms patēriņa kredītlīguma noslēgšanas kreditoram ir pienākums novērtēt patērētāja kredīspēju.

2. Kredīspējas novērtējumu veic, pamatojoties uz informāciju, kas iegūta no patērētāja, vai pamatojoties uz informāciju, kas iegūta no attiecīgajām kreditora datubāzēm vai datu apkopojumiem.

3. Patērētājam ir pienākums pēc kreditora pieprasījuma iesniegt dokumentus un informāciju, kas nepieciešama, lai novērtētu patērētāja kredīspēju.

4. Ja kreditors ir banka vai cita iestāde, kas uz likuma pamata ir tiesīga piešķirt kredītus, kredīspējas novērtējumu veic saskaņā ar 1997. gada 29. augusta Likuma par banku tiesībām 70. pantu un citiem tiesību aktiem, kas ir saistoši šiem kreditoriem, ievērojot 1.–3. punktu.”

- 7 1971. gada 20. maija *ustawa – Kodeks wykroczeń* (Likums par Administratīvo pārkāpumu kodeksa pieņemšanu; turpmāk tekstā – “Administratīvo pārkāpumu kodekss”) 24. pantā ir noteikts:

“1. Tiek piemērots naudas sods no 20 līdz 5000 [Polijas] zlotu [(PLN)], ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi.

2. Ja brīvības atņemšanas sods tiek piemērots par likumpārkāpumu, kas izdarīts ar mērķi iegūt mantisku labumu, tas tiek papildināts ar naudas sodu, ja vien naudas soda uzlikšana nav nelietderīga.

3. Piemērojot naudas sodu, ņem vērā pārkāpēja ienākumus, viņa personiskos un ģimenes apstākļus, finansiālo situāciju un iespējas gūt ienākumus.”

- 8 Saskaņā ar šī kodeksa 45. panta 1. punktu likumpārkāpuma noilgums iestājas, ja no tā izdarīšanas ir pagājis viens gads, un, ja šajā laikposmā ir ierosināts process, likumpārkāpuma noilgums iestājas divus gadus pēc minētā laikposma beigām.

- 9 Minētā kodeksa 138.c pantā ir paredzēts:

“1.a Personai, kas noslēdz patēriņa kredītlīgumu ar patērētāju, neizpildot pienākumu novērtēt kredīspēju, piemēro tādu pašu sodu (naudas sods).

[..]

4. Ja pārdevējs vai piegādātājs nav fiziska persona, tad saskaņā ar 1.–3. punktu atbildīgs ir uzņēmuma vadītājs vai persona, kas ir pilnvarota slēgt līgumus ar patērētājiem.”

- 10 Saskaņā ar 1964. gada 23. aprīļa *ustawa – Kodeks cywilny* (Likums par Civilkodeksu), tā redakcijā, kas piemērojama pamatlīdētā, 5. pantu civillietu tiesa pēc lietas dalībnieka lūguma vai pēc savas ierosmes var noraidīt prasītāja prasījumus, atsaucoties uz tiesību normu, ar kuru tiek sodīta tiesību ļaunprātīga izmantošana.

- 11 Atbilstoši 1964. gada 17. novembra *ustawa – Kodeks postępowania cywilnego* (Likums par Civilprocesa kodeksu), tā redakcijā, kas piemērojama pamatlietā, 320. pantam:

“Īpaši pamatotos gadījumos tiesa var uzdot piespriesto saistību izpildi sadalīt vairākās daļās un nekustamā īpašuma nodošanas vai telpu atbrīvošanas gadījumā noteikt piemērotu datumu šo saistību izpildei.”

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 12 Kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, *Aasa Polska*, kas reģistrēta Varšavā (Polija), un KM 2018. gada 23. maijā noslēdza patēriņa kredītlīgumu. Šī kredīta summa bija 5000 PLN (aptuveni 1080 EUR), un kopējā atmaksājamā summa bija 8626,58 PLN (aptuveni 1862 EUR). Šo summu veidoja aizņemtais kapitāls, procenti par visu līguma darbības laiku 536,58 PLN (aptuveni 115 EUR), maksa par pieteikuma izskatīšanu 2490 PLN (aptuveni 537 EUR) un administratīvās izmaksas 600 PLN (aptuveni 130 EUR). Aizdevums bija jāatmaksā 24 daļās pa 408 PLN (aptuveni 88 EUR) laikposmā no 2018. gada 22. jūnija līdz 2020. gada 22. maijam.
- 13 No šī līguma izrietošo prasījumu *Aasa Polska* cedēja *Ultimo Portfolio Investment*, kura juridiskā adrese ir Luksemburgā (Luksemburga).
- 14 Minētā līguma noslēgšanas dienā KM bija parādsaistības, kas izrietēja no 23 kredītlīgumiem un aizdevuma līgumiem, – 261 850 PLN (aptuveni 56 500 EUR). No šiem parādiem izrietošo ikmēneša maksājumu kopējā summa bija 8198 PLN (aptuveni 1770 EUR). Viņas laulātajam arī bija parādsaistības, kas izrietēja no 24 kredītlīgumiem un aizdevuma līgumiem. No visiem šiem līgumiem izrietošie parādi sasniedza summu 457 830 PLN (aptuveni 98 840 EUR) un attiecīgie ikmēneša maksājumi veidoja 9974,35 PLN (aptuveni 2153 EUR). Iepriekš minētajā datumā KM bija nodarbināta uz darba līguma pamata un saņēma darba algu 2300,00 PLN (aptuveni 500 EUR) neto. Viņas laulātais, kurš veselības stāvokļa dēļ nestrādāja, neguva nekādus ienākumus.
- 15 *Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny* (Opatovas rajona tiesa, I civillietu nodaļa, Polija), kurā 2019. gada 4. aprīlī vērsās *Ultimo Portfolio Investment*, kas ir prasījuma 7139,76 PLN (aptuveni 1540 EUR) apmērā kopā ar likumiskajiem procentiem cesionārs, ir norādījusi, ka pamatlietā aplūkots līgums tika noslēgts, izmantojot kredīta starpnieku, un ka *Aasa Polska* pirms šī līguma noslēgšanas nebija novērtējusi nedz KM finansiālo situāciju, nedz viņas parādsaistību summu, jo pirms līguma noslēgšanas notikušajās pārrunās par šo situāciju, kā arī par attiecīgās mājsaimniecības ienākumu un parādu apmēru nebija uzdots neviens pats jautājums.
- 16 Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu šī tiesa ir norādījusi – lai gan 2019. gada 14. jūnijā tā bija uzdevusi *Ultimo Portfolio Investment* iesniegt tai papildu informāciju par darbībām, ko attiecīgais kreditors ir veicis, lai novērtētu KM kredībspēju, nekāda informācija tai šajā ziņā netika iesniegta.
- 17 Iesniedzējtiesa ir norādījusi, ka saskaņā ar tās veikto Direktīvas 2008/48 8. panta 1. punkta interpretāciju dalībvalstīm ir jānodrošina, ka pirms kredītlīguma noslēgšanas kreditors novērtē patērētāja kredībspēju, pamatojoties uz pietiekamu informāciju, kas attiecīgā gadījumā iegūta no patērētāja, un, ja nepieciešams, uz ziņām, kas iegūtas no attiecīgās datubāzes. Turklāt saskaņā ar šīs direktīvas 23. pantu dalībvalstīm ir jāpieņem noteikumi par efektīvām, samērīgām un preventīvām sankcijām šī pienākuma neizpildes gadījumā, veicot visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu sankciju īstenošanu. Šīs tiesas ieskatā spēkā esošās Polijas tiesības negarantē šo minētajā direktīvā noteikto prasību ievērošanu.
- 18 Tādējādi minētā tiesa ir norādījusi, ka atbilstoši Administratīvo pārkāpumu kodeksa 138.c panta 1.a un 4. punktam sods par pienākuma novērtēt patērētāja kredībspēju neievērošanu ir tikai šī kodeksa 24. pantā paredzētā naudas soda piemērošana. Turklāt saskaņā ar šī kodeksa 45. pantu attiecībā uz šo

naudas sodu ātri iestājoties noilgums. Tā arī ir norādījusi, ka valsts tiesību aktos ir paredzēta nevis kreditoru kā juridisku personu, kas ir noslēgušas aizdevuma līgumus, atbildība, bet tikai tādu fizisku personu kā vadītājs vai persona, kurai kreditors ir piešķīris tiesības slēgt līgumus ar patērētājiem, atbildība.

- 19 Līdz ar to iesniedzējtiesa jautā, vai Administratīvo pārkāpumu kodeksā paredzētais sods atbilst Direktīvā 2008/48 noteiktajām prasībām, un tai ir šaubas par šī soda efektivitāti, samērīgumu un preventīvo raksturu gadījumā, ja kreditors nav izpildījis pienākumu novērtēt patērētāja kredīspēju.
- 20 Šādos apstākļos *Sąd Rejonowy w Opatowie I Wydział Cywilny* (Opatovas rajona tiesa, I civillietu nodaļa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai ar [Administratīvo pārkāpumu kodeksa] 138.c panta 1.[a] punktā par patērētāja kredīspējas novērtēšanas pienākuma, kas noteikts [Direktīvas 2008/48] 8. panta 1. punktā, neizpildi paredzēto sodu ir atbilstoši un pietiekami īstenots šīs direktīvas 23. pantā dalībvalstīm noteiktais pienākums paredzēt efektīvas, samērīgas un preventīvas sankcijas valsts tiesībās gadījumā, ja kreditors nav izpildījis pienākumu novērtēt patērētāja kredīspēju?”

Par prejudiciālo jautājumu

Par pieņemamību

- 21 *Ultimo Portfolio Investment* un Polijas valdība būtībā galvenokārt uzskata, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir nepieņemams, jo iesniedzējtiesai, kas ir civillietu tiesa un kas izskata civiltiesisku strīdu, nav kompetences attiecīgā gadījumā piespriest naudas sodu profesionālam kreditoram saskaņā ar Administratīvo pārkāpumu kodeksu.
- 22 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru LESD 267. pantā iedibinātās sadarbības starp to un valsts tiesām ietvaros tikai valsts tiesai, kas iztiesā lietu un kas ir atbildīga par pieņemamo tiesas nolēmumu, ņemot vērā lietas īpatnības, ir jānovērtē gan tas, cik lielā mērā prejudiciālais nolēmums ir nepieciešams sprieduma taisīšanai, gan arī Tiesai uzdoto jautājumu atbilstība. Līdz ar to Tiesai principā ir jāsniedz nolēmums, ja uzdotie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību normas interpretāciju.
- 23 Līdz ar to uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa ir uzdevusi atbilstoši pašas noteiktajam tiesiskajam regulējumam un faktiskajiem apstākļiem un kuru precizitāte Tiesai nav jāpārbauda, attiecas atbilstības prezumpcija. Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu vienīgi tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saiknes ar faktisko situāciju pamatlietā vai pamatlietas priekšmetu, vai arī gadījumos, kad izvirzītā problēma ir hipotētiska vai kad Tiesai nav zināmi faktiskie un tiesiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 10. septembris, *Kušionová*, C-34/13, EU:C:2014:2189, 38. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 24 Šajā gadījumā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka iesniedzējtiesai ir šaubas par Savienības tiesību normas, šajā gadījumā – Direktīvas 2008/48 23. panta, kura interpretāciju tā lūdz Tiesu sniegt, nozīmi un tvērumu. Iesniedzējtiesa ir pietiekami un precīzi izklāstījusi pamatlietas faktiskos apstākļus, kā arī pamatlietā atbilstošās tiesību normas, no kurām izriet, ka uzdotais jautājums nav hipotētisks.
- 25 Turklāt, lai gan *Ultimo Portfolio Investment* un Polijas valdība tostarp ir apgalvojušas, ka saskaņā ar Polijas procesuālajām tiesību normām civillietu tiesa, kas izskata civillietu, nevar piemērot Administratīvo pārkāpumu kodeksā paredzētos sodus un ka šī kodeksa 138.c panta 1.a punktā paredzēto sodu var piemērot tikai krimināllietu tiesa, ir jāatgādina, ka Tiesai – it īpaši – ir pilnvaras

lemt par Savienības tiesību normu interpretāciju vai spēkā esamību, tikai pamatojoties uz faktiem, ko tai ir norādījusi valsts tiesa. Savukārt tikai iesniedzējtiesas kompetencē ir interpretēt valsts tiesību aktus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 11. marts, *Firma Z*, C-802/19, EU:C:2021:195, 37. punkts).

26 Tādēļ lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

Par lietas būtību

27 Uzdodot attiecīgo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2008/48 23. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā pantā paredzēto sankciju efektivitātes, samērīguma un preventīvā rakstura pārbaude, it īpaši šīs direktīvas 8. pantā paredzētā pienākuma pārbaudīt patērētāja kredītspēju neizpildes gadījumā, ir jāveic, ņemot vērā tikai to valsts tiesību normu, kas ir tikusi konkrēti pieņemta saistībā ar minētās direktīvas transponēšanu.

28 No Direktīvas 2008/48 8. panta 1. punkta izriet, ka pirms kredītliguma noslēgšanas kreditoram ir jānovērtē patērētāja kredītspēja un šis pienākums nepieciešamības gadījumā var ietvert attiecīgu datubāzu izmantošanu. Šis pienākums paredz arī noteikt atbildību kreditoram un neļaut tam piešķirt kredītus patērētājiem, kuri nav kredītspējīgi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2014. gada 18. decembris, *CA Consumer Finance*, C-449/13, EU:C:2014:2464, 43. punkts; 2019. gada 6. jūnijs, *Schyns*, C-58/18, EU:C:2019:467, 40. punkts, un 2020. gada 5. marts, *OPR-Finance*, C-679/18, EU:C:2020:167, 20. punkts).

29 Tā kā šāda pienākuma mērķis ir aizsargāt patērētājus no pārmērīgu parādsaistību un maksātnespējas riska, tam šo patērētāju gadījumā ir fundamentāla nozīme (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2019. gada 6. jūnijs, *Schyns*, C-58/18, EU:C:2019:467, 41. punkts, un 2020. gada 5. marts, *OPR-Finance*, C-679/18, EU:C:2020:167, 21. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

30 Direktīvas 2008/48 23. pantā ir paredzēts, pirmkārt, ka noteikumiem par sankcijām, kas piemērojamas par valsts noteikumu, kuri pieņemti saskaņā ar šīs direktīvas 8. pantu, pārkāpumiem, ir jābūt pieņemtiem tā, lai sankcijas būtu efektīvas, samērīgas un preventīvas, un, otrkārt, ka dalībvalstis veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu sankciju īstenošanu. Šajās robežās minētās sankciju sistēmas izvēle paliek dalībvalstu ziņā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2014. gada 10. septembris, *Kušionová*, C-34/13, EU:C:2014:2189, 59. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2020. gada 5. marts, *OPR-Finance*, C-679/18, EU:C:2020:167, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

31 Lai gan iesniedzējtiesas jautājumi šajā gadījumā attiecas tikai uz sodu, kas izriet no Administratīvo pārkāpumu kodeksa 24. un 138.c panta apvienojuma, no Tiesai iesniegtajiem rakstveida apsvērumiem – ar nosacījumu, ka iesniedzējtiesa to apstiprinās –, izriet, ka Polijas tiesībās ir paredzēti arī vairāki citi sodi, tostarp civiltiesiski sodi, kurus valsts tiesas var piemērot gadījumā, ja nav izpildīts pienākums novērtēt patērētāja kredītspēju.

32 Pirmkārt, lai gan naudas sods, protams, var būt preventīva sankcija, tā nelielais apmērs tomēr var padarīt šo sankciju par nepietiekamu. Tāpat arī tas, ka šāda sankcija tiek piemērota tikai fiziskām personām, var liecināt par attiecīgo tiesību aktu trūkumiem (pēc analogijas skat. spriedumu, 2020. gada 4. marts, *Bank BGŻ BNP Paribas*, C-183/18, EU:C:2020:153, 48. punkts un tajā minētā judikatūra). Turklāt, lai sankcija būtu efektīva un preventīva, pārkāpējiem ir jābūt liegtam ekonomiskajam izdevīgumam, kas gūts to izdarīto likumpārkāpumu rezultātā (pēc analogijas skat. spriedumu, 2021. gada 11. februāris, K. M. (Kuģa kapteinim noteiktās sankcijas), C-77/20, EU:C:2021:112, 48. punkts). Visbeidzot un it īpaši – ar šādu sankciju nav iespējams nodrošināt pietiekami efektīvu patērētāju aizsardzību pret pārmērīgu parādsaistību un maksātnespējas risku, kas ir prasīts Direktīvā 2008/48, ja tā nekādi neietekmē tā patērētāja situāciju, kuram kredīts piešķirts, pārkāpjot šīs direktīvas 8. pantu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 5. marts, *OPR-Finance*, C-679/18, EU:C:2020:167, 38. punkts).

- 33 Paturot to prātā, otrkārt, ir jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 288. panta trešo daļu direktīvas tām dalībvalstīm, kurām tās adresētas, uzliek saistības attiecībā uz sasniedzamo rezultātu, bet ļauj šo valstu iestādēm noteikt to īstenošanas formas un metodes (spriedums, 2016. gada 21. aprīlis, *Radlinger un Radlingerová*, C-377/14, EU:C:2016:283, 76. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 34 Līdz ar to direktīvas transponēšanai katrā dalībvalstī nav obligāti jāpieņem legīslatīvi akti. It īpaši saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru ar vispārējo principu vai vispārējo noteikumu esamību var būt pietiekami, lai neveiktu transponēšanu ar īpašiem legīslatīviem vai reglamentējošiem pasākumiem, tomēr ar nosacījumu, ka šīs normas efektīvi nodrošina šīs direktīvas pilnīgu piemērošanu un ka gadījumā, ja ar attiecīgo direktīvas normu ir paredzēts radīt tiesības privātpersonām, no šiem principiem izrietošā tiesiskā situācija ir pietiekami precīza un skaidra un labuma guvējiem ir dota iespēja zināt savu tiesību apjomu un vajadzības gadījumā atsaukties uz tām valsts tiesās (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2009. gada 3. decembris, Komisija/Belģija, C-475/08, EU:C:2009:751, 41. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 35 No tā izriet, ka, lai noteiktu, vai ar valsts tiesisko regulējumu ir pietiekami izpildīti no konkrētās direktīvas izrietošie pienākumi, ir jāņem vērā ne tikai šīs direktīvas transponēšanai īpaši pieņemtais tiesiskais regulējums, bet arī visas pārējās pieejamās un piemērojamās tiesību normas.
- 36 Tādējādi no Tiesas judikatūras izriet, ka, lai gan Direktīvas 2008/48 23. pantā ir prasīts, lai sankcijas būtu preventīvas, tiesām arī ir jābūt rīcības brīvībai, kas ļauj tām atkarībā no lietas apstākļiem izvēlēties pasākumu, kas ir samērīgs ar konstatētās pienākuma neizpildes smagumu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 9. novembris, *Home Credit Slovakia*, C-42/15, EU:C:2016:842, 63. punkts, un, 2020. gada 5. marts, *OPR-Finance*, C-679/18, EU:C:2020:167, 26. punkts). Tādējādi valsts tiesām ir jāņem vērā visas valsts tiesību normas un tās jāinterpretē pēc iespējas atbilstoši šīs direktīvas formulējumam un mērķim, lai panāktu rezultātu, kas ir saderīgs ar minētajā direktīvā izvirzītajiem mērķiem (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2014. gada 27. marts, *LCL Le Crédit Lyonnais*, C-565/12, EU:C:2014:190, 54. punkts, un 2020. gada 5. marts, *OPR-Finance*, C-679/18, EU:C:2020:167, 41. punkts).
- 37 Ja, kā tas ir šajā gadījumā, valsts likumdevējs ir paredzējis, ka par pienākuma novērtēt patērētāju kredītpēju neizpildi papildus Administratīvo pārkāpumu kodeksā ietvertajam sodam ir piemērojami arī civiltiesiski sodi, kas var nākt par labu attiecīgajam patērētājam, šie sodi, ņemot vērā īpašo nozīmi, kas Direktīvā 2008/48 ir piešķirta patērētāju aizsardzībai, ir jāievieš, ievērojot efektivitātes principu (spriedums, 2020. gada 5. marts, *OPR-Finance*, C-679/18, EU:C:2020:167, 39. punkts).
- 38 Šajā gadījumā no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem – neskarot pārbaudes, kas ir jāveic iesniedzējtiesai, – izriet, ka valsts tiesiskajā regulējumā paredzēto noteikumu vidū tostarp ir tiesību uz procentu maksājumiem zaudēšana, līguma izpildes sadalīšana daļās, kas nerada procentus, un atsevišķu noteikumu spēkā neesamība, pamatojoties uz valsts tiesisko regulējumu, ar ko transponēta Padomes Direktīva 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV 1993, L 95, 29. lpp.) vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/29/EK (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (“Negodīgas komercprakses direktīva”) (OV 2005, L 149, 22. lpp.).
- 39 Vispirms, runājot par tiesību uz procentu maksājumiem zaudēšanu, Tiesa jau ir nospriedusi, ka šāda veida sankcija, kas ir paredzēta valsts tiesiskajā regulējumā, ir uzskatāma par samērīgu Direktīvas 2008/48 23. panta izpratnē gadījumos, kad kreditors nav izpildījis pienākumu, kam ir būtiska nozīme šīs direktīvas kontekstā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 9. novembris, *Home Credit Slovakia*, C-42/15, EU:C:2016:842, 69.–71. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

- 40 Kā norādīts šī sprieduma 29. un 30. punktā, Direktīvas 2008/48 8. panta 1. punktā paredzētajam pienākumam novērtēt patērētāja kredītspēju ir šāda būtiska nozīme.
- 41 Turpinājumā līguma izpildes sadalīšana daļās var ļaut ņemt vērā patērētāja situāciju un izvairīties no tā, ka patērētājam rodas īpaši nelabvēlīgas sekas (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 26. marts, *Abanca Corporación Bancaria* un *Bankia*, C-70/17 un C-179/17, EU:C:2019:250, 56., 58. un 59. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).
- 42 Visbeidzot, lai izpildītu Direktīvas 2008/48 23. pantā noteiktās prasības, iesniedzējtiesa var piemērot šo direktīvu kopā ar Direktīvu 93/13, attiecīgā gadījumā secinot, ka ar pārmērīgiem izdevumiem saistītie noteikumi patērētājam nav saistoši (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 3. septembris, *Profi Credit Polska*, C-84/19, C-222/19 un C-252/19, EU:C:2020:631, 97. punkts).
- 43 To darot, tai ir jāpārbauda, vai Direktīvā 93/13 paredzētās sankcijas piemērošana nav mazāk labvēlīga patērētājam nekā vienkārša sankcija – tiesību uz procentu maksājumiem zaudēšana, kas, ieviešot Direktīvas 2008/48 23. pantu, ir paredzēta valsts tiesiskajā regulējumā (šajā nozīmē skat. rīkojumu, 2010. gada 16. novembris, *Pohotovost*, C-76/10, EU:C:2010:685, 77. punkts).
- 44 Tādā pašā veidā Tiesa jau ir nospriedusi, ka negodīgas komercprakses Direktīvas 2005/29 izpratnē konstatējums ir viens no elementiem, uz kuru kompetentā tiesa var balstīt savu vērtējumu par līguma noteikumu, kas saistīti ar šo praksi un kas ietverti starp pārdevēju vai piegādātāju un patērētāju noslēgtajā līgumā, negodīgo raksturu Direktīvas 93/13 izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2012. gada 15. marts, *Pereničová* un *Perenič*, C-453/10, EU:C:2012:144, 47. punkts, kā arī šodienas spriedumu *BNP Paribas Personal Finance*, no C-776/19 līdz C-782/19, 76. punkts).
- 45 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2008/48 23. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā paredzēto sankciju efektivitātes, samērīguma un preventīvā rakstura pārbaude, it īpaši šīs direktīvas 8. pantā paredzētā pienākuma pārbaudīt patērētāja kredītspēju neizpildes gadījumā, ir jāveic, saskaņā ar LESD 288. panta trešo daļu ņemot vērā ne tikai to tiesību normu, kas valsts tiesībās ir konkrēti pieņemta, lai transponētu minēto direktīvu, bet arī visas pārējās valsts tiesību normas, pēc iespējas interpretējot tās šīs pašas direktīvas formulējuma un mērķu gaismā, tā, lai minētās sankcijas atbilstu šīs direktīvas 23. pantā paredzētajām prasībām.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 46 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (sestā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/48/EK (2008. gada 23. aprīlis) par patēriņa kredītlīgumiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 87/102/EEK 23. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā paredzēto sankciju efektivitātes, samērīguma un preventīvā rakstura pārbaude, it īpaši šīs direktīvas 8. pantā paredzētā pienākuma pārbaudīt patērētāja kredītspēju neizpildes gadījumā, ir jāveic, saskaņā ar LESD 288. panta trešo daļu ņemot vērā ne tikai to tiesību normu, kas valsts tiesībās ir konkrēti pieņemta, lai transponētu minēto direktīvu, bet arī visas pārējās valsts tiesību normas, pēc iespējas interpretējot tās šīs pašas direktīvas formulējuma un mērķu gaismā, tā, lai minētās sankcijas atbilstu šīs direktīvas 23. pantā paredzētajām prasībām.

[Paraksti]